

Интервју: Мирослав Лајчак, високи представник и специјални представник ЕУ у БиХ

Високи представник и специјални представник ЕУ у БиХ, Мирослав Лајчак, је рекао у интервјуу за ОНАСУ да је његов главни краткорочни приоритет да Босна и Херцеговина потпише Споразум о стабилизацији и придруживању са ЕУ, а реформа полиције је директно везана за то.

“Већина питања око реформе полиције је већ договорена, Босна и Херцеговина је била близу договора у марту. Зато је полицијска реформа све више техничко питање, и питање које се може и мора ријешити брзо, јер за БиХ нема важнијег приоритета од европског пута”, рекао је високи представник.

“Већ идуће седмице надам се одговору од овдашњих политичких лидера на питање ко је спреман да озбиљно ради на овоме. Немамо пуно времена ако мислимо да постигнемо напредак током септембра. А то је од кључног значаја, јер БиХ не може себи да дозволи да настави са застојем на том путу за другим земљама у региону.”

Високи представник је нагласио да ЕУ жели да БиХ потпише Споразум о стабилизацији и придруживању.

“ЕУ је урадила свој дио посла, и сада желимо да видимо да се договор може постићи у Босни и Херцеговини. Три европска

принципа нису ограничавајућа: принципи дају довољно простора како би се омогућило постизање споразума.”

Говорећи о уставним промјенама, високи представник је констатовао да се мора пронаћи ново рјешење, јер “априлски пакет” није усвојен.

“У којој мјери ће ново рјешење обухватити и “априлски пакет”, то је питање о којем ће одлучивати босанскохерцеговачки политичари. У Европи постоје различити уставни системи; унитарне државе, централизоване државе, федералне државе; што се унутрашњег уређења тиче, ту не постоји европски стандард. БиХ треба да пронађе модел који одражава њену структуру, њену природу, чињеницу да је њена уставна архитектура изграђена на постојању три конститутивна народа, два ентитета, и да крене од тих чињеница. Коначно, треба да усвојимо нешто што ће бити прихватљиво за све. Мислим да нећемо ништа постићи ако све будемо прихватили или одбацивали унапријед.”

Високи представник је недавно поставио рокове представницима власти и политичких странака у Херцеговачко-неретванском кантону да коначно оформе власт, јер ХНК нема владу и извршне органе скоро десет мјесеци након одржавања општих избора у октобру.

“У Херцеговачко-неретванском кантону сам разговарао са челницима Кантоналне скупштине о константној неспособности да се изабере кантонална влада. Порука ми је била једноставна: 10 мјесеци нерада је превише! У Мостару, као и на другим нивоима, недостаје визија за нормалну европску будућност. Политичари су се заковали за своје ставове упркос интересу грађана и игноришу чињеницу да су компромис и дијалог позитивне, а не негативне стране политике. Дао сам им шансу да покажу своју зрелост.”

“Дванаест година од потписивања Дејтонског мировног споразума дошло је до великих промјена у Мостару, али не онако брзо као што су се сви надали. Да ли то значи да треба да одустанемо?

Не. Цијела земља треба да се креће ка ЕУ, а то укључује и Мостар.”

Високи представник је нагласио да је веома значајно да невладине организације попут Центра за грађанску иницијативу буду активне и изражавају своје ставове.

“Велика већина људи сматра да ЕУ мора бити главни приоритет земље. Невладин сектор постоји да би подсјетио оне политичаре, који би вољели да избјегну доношење тешких одлука потребних за напредак ка ЕУ на ту чињеницу. Један од мојих циљева јесте да ојачам овај сектор као средство подршке на путу земље ка Европској унији.”

Коментаришући високо образовање, високи представник је констатовао да је читава Европска унија установила да је унапређење високог образовања у свим земљама-чланицама кључно у позиционирању континента међу најдинамичније и најконкуретније економије у свијету.

“ЕУ сама улаже много напора да би постигла тај циљ. Зато је ЕУ договорила са босанскохерцеговачким властима да реформа високог образовања треба да заузима изузетно важно мјесто међу осталим обавезама европског партнерства.”

“Закон који се сада налази пред државним Домом народа представља најбољи могући компромис између међународних обавеза БиХ и реалитета уставног и политичког уређења ове земље. Њиме се креира одговарајући легислативни оквир за наставак реформе високог образовања у БиХ, у складу са захтјевима Болоњског процеса и Лисабонске конвенције о признавању, који ће бити примјењив како унутар БиХ, тако и ван њених граница. То представља позитиван компромис који може да стави БиХ у центар европског развоја. Надам се да ће Дом народа увидјети да је ово изузетна прилика.”

Кад смо га упитали да ли ће користити бонска овлаштења током свог мандата, високи представник је нагласио да ова овлаштења представљају дио његовог мандата.

“Свој сам мандат прихватио у цијелости и немам право одбацити неки дио мог мандата – посебно тако значајан дио, а своју спремност сам већ и показао. Потребно је да грађани, домаћи политичари и представници међународне заједнице пођемо од једине категорије: од одговорности. Сви ми имамо своју властиту одговорност према будућности ове земље и треба да дјелујемо на тој основи.”

“Нећу да кријем чињеницу да желим успјех; за мене, то је БиХ која је унутар процеса стабилизације и придруживања и која постиже стварни напредак. Зашто? Зато што вјерујем у опипљиве добробити које Европа доноси обичним људима. Знам какво је словачко искуство од нула интеграције до пуне интеграције са ЕУ. Знам колико је то позитивно; вјерујем да је то могуће постићи и вјерујем да и Европа и БиХ могу само да добију тим процесом”, високи представник је закључио.